

Útbúgvingin meira týðningarmikil enn nakrantíð áður

Framhald frá 8. síðu. (1)

felagsligum ella av persónligum grundum. Tað kennist av røttum, sum álvarsamt brot á

Skúlin grundarlagið undir øllum

Tað er dæmlikt, at kjakast verður um uppbygging og innihald skúlans, sum tað tibetur hevur verið lagið hesa seinastu tíðina, bæði av skúlafólki og foreldrum. Tí i barnaskúlanum verður grundin lögð til alla aðra útbúgving, seinri í lívinum.

- * Hvat stendur so á ynski-
* seðlinum á hesum oki?

Fyrst og fremst at vit fáa eina nýggja og tíðarhóskandi skúlaoggávu alt fyrri eitt. Soleiðis, at skúlin meiri enn higartil kann koma børnunum á móti hvussu ymisk evnir og xanlegge eru. Soleiðis er skúlans æðbókliga slagsíðar verður uppbyggjað, so skúlin verður ein góð og natúrlig fyrireiking til tað komandi arbeiði, av hvørjum slag so hetta enn verður. Og soleiðis, at skúlin meir enn fyrr átekur ser sín part av arbeiðinum, at uppala børnini til aktivar demokratiskar meðborgarar.

Hvat siga foreldur t. d. um spurningin, sum er frammi, at avskaffa endaligar prógvttokur (eksamen), og i staðin innføra sokallaði úttalilsir um hvønn einstakan nemning, sum lærarar so skulu geva i staðin fyrri núverandi skipanina við karak-

demokratiska lóg um ikki øll i samfelagnum hava møguleika at fylgja hugi og evnum, tá talan er um undirvísing.

terum (tølum). Hetta eru spurningar sum eru aktueller i Danmark i løtuni — ja, skulu vit eisini fylgja dønnum i hesum sjónarmiði? Hesir og aðrir spurningar eiga at koma alment fram so eisini foreldur fáa sagt sína hugsan i hesum álvarsmáli, tað er jú einaferð

Knud Heinesen, danski kenstumaðaráðharrin, gongur inn fyrri at avskaffa endaligar prógvttokur i fólkskúlanum, m. a. realprógv, og hevur lagt uppskot fyrri fólkatíngið, sum ber á tað borðið. Foroyingar plagdu at fylgja dønnum i skúlamáti, skulu vit eisini fylgja hesaferð? Hvat siga lærarar, foreldur og vinnuliv um henda spurningin?

tey sum eiga børnini; hetta verður tíværri alt ov ofta gloymt!

Havnarborn eru flóttarborn i skúlatíðini

Skal komandi skúlaalóg forast út i lívið, so hon kemur at gagna samfelagnum sum heild, krevst eitt veruligt arbeiði frá nógvum síðum. Tað krevst foreldraá hugi. Tað krevst ein betri læraraútbúgving. Pengakassarir hjá tí almenna eiga at standa opnir, tá játtast skulu tíðarhóskandi bókur og onnur undirvísingaramboð — og ein góður vilji hjá lærarum at átaka ser stríðið at skifta út tað sum ein er vanur við. Og tað krevst skúlabygging. Her hevur Tórshavnar kommunu týðuliga ikki røkt sína skyldu til lítar. Báðir kommunalu skúlarnir i Havn, kommunu-

skúlin og venjingarskúlin, eru fyllir á tremur, so neyðugt hevur verið at hava sokallaðar flytiflokkar, t. v. s. at fleiri flokkar á skúlanum eru noyðdir at flyta stovu úr stovu tíma eftir tíma, við øðrum orðum eru heimleysir á skúlanum! Hesin háttur at hava flytiflokkar verður av øllum pedagogum mettur, sum sera ringur fyrri trivnaðin hjá tí einstaka barninum og flokkinum sum heild á skúlanum — ongantíð at kunna siga »hesa stovuna eiga vite — nei, havnarborn eru flóttarborn i skúlatíðini!

Nýggjur skúli i Eysturbýnum neyðugur

Ávarðað varð móti hesum keðiliga tendensi á skúlanum fyrri fleiri árum síðani, serliga vóru tað lærararáðini við báðar skúlarnar, sum heittu á skúlamynduleikarnar her! Býnum, um at gera nakað álvarsligt við hetta átrókandi mál. Men gakk, býráðslimirnir hildu at Venjingarskúlin just var komin, so hatia málið var on-

ki at spekulera uppá! Aðrir hövdu heldur hug at tosa um leingjan va molum, breiðkan av gotum o. s. fr. heldur enn at geva havnarbornum ein hampilgan skúla at ganga í. Nevnst kann sum dømi, fyrri at lýsa stovuna betur: I skúlaárinum 1971/72 hövdu báðir kommunalu skúlarnir longu verið noyðdir, at fara undir

flytiflokkaskipanina, og flokkatíði við báðar skúlarnar var tað árið 65. i hesum skúlaárinum 72/73 eru 68 flokkar íalt á báðum skúlanum, t. v. s. trý flokshóli vóru neyðug afturat við skúlaársbyrjan, men tey vóru ikki til taks, tað vil so

Høvuðsspurningurin i aktuella trivnaðarpolitikkini er frítíðin

Tann spurningur sum vit eiga at leggja størstan dentin á i aktuella mentunar- og trivnaðarpolitikkini, er tá saman um kemur hvørki útbýgging skúlans ella visindalig framtøk men tey problemir, sum økta frítíðin setur okkum yvir fyrri.

Hóast vit hava gjørt okkum skyldug i vanrøkt, tá talan er um skúla- og mentamá i tíð sum farin er, so eru hetta tó øki sum uttan víðari eru víðurkend, sum hoyrandi undir tað almenna, og vit ásanna øll, at hesi máløki eiga at fáa sína loysn har. Hetta hevur ikki verið tilfellið á sama hátt, tá talan er um frítíðina og hennara krøv. Men tað verður avgerandi neyðugt i framtíðini at meta frítíðarmálini sum álvarsmál — ikki bara fyrri tann einstaka, men eisini fyrri samfelagið sum heild.

- * Tað er sjálvsagt ikki mein
* ingin, at tað almenna skal
* til at avgera, hvat vit skulu
* lu gera, tá vit hava eina
* fríløu. Tað vildu tey
* flestu av okkum ivaleyst
* betakka seg fyrri, sum
* maðurin segði á sinni.

Tað er ikki ætlanin, at fyrri almennar midlar skal ein einskerting fara fram av okkara unga fólki.

Júst ikki.

Men allir spurningar i samband við frítíðina eiga at verða kortlagdir og kannaðir og arbeiðt skuldi verið á teimum okjum hvar hildið varð, at beri eitt alment tiltak kundir trygga, at frítíðarmøguleikarnir i breiðastu merking blivu ein natúrligur partur av dagligu tilveru okkara.

Undirvísingarskyldan eigur at økjast

Spurningurin um eina viðking av undirvísingarskylduni er sera aktuellur. I londunum rundan um okkum, sum vit fegin vilja sammata okkum við, er undirvísingarskyldan, sum i veruleikanum er ein trygging av barnsins retti til undirvísing, viðkaður upp til 8 ella 9 ár, ja onkunstaðni meir.

Her á landi renna vit støðugt runt við eini 7 ára undirvísingarskyldu, sum hildið varð hósikligt til tey krøv, sum undanfarna öldin setti børnunum.

Men skal ein viðking av undirvísingarskylduni fara

aftur siga, at vit fingur triggjar flytiflokkar afturat teimum mongu sum vit hövdu frammánundan. Úrslitið? Ja, komandi skúlaár verður ikki langt frá kaos i Havnarskúla — orsökkin er myndugleikanna sparsemi móti skúlanum!! Her má vend koma i, endamálið: ein nýggjur og tíðarhóskandi skúli i eysturbýnum við ítóttarvølli og svimjihøll.

Tað eigur at verða gjørt eitt arbeiði soleiðis, at økta frítíðin kann koma at geva møguleika fyrri persónligari menning og ganga trongdini til felagsskap og felagsleik i krevjandi kapping á móti, og harvið geva nakað fyrri luttakans viðkomandi.

Her kemur aftur spurningurin um skúlan i eysturbýnum týðuliga inn i myndina. Har er eitt skitsuprojekt gjørt. Á upprunatekningini vóru ítróttarvøllur, fimleikahøll og svimjihøll teknaði. Nú ljóðar, tíverri, at menn eru farnir at ivast um neyðugt er bæði við svimjihøll og ítóttarvølli har eysturi; talan er um yvirdimensionering á ítóttarøkinum, siga summir menn. Her ella javnaðarmenn at mótmæla fyrri allan skúlaungdømin og ítóttarungdømin. Sjálvsagt skulu vit hava eina svimjihøll og ein ítóttarvøll i eysturbýnum (ein nýtiligin vøll, ikki sum skomm in á Frælsinum). Øll hin mikla tala um nýggja svimjihøll i býnum kundir fingið meining i samband við hesa komandi skúlabýgging.

Latið ikki smartar handilsmenn fáa ræði á frítíðini, tí royndir hava vist, at tað kunnu vinnast góðir pengar uppá tað tóma og innihaldsleysa.

Tað er ongín ivi um, at frítíðin vil økjast i komandi árum. Heldur ikki um, at vit fáa betur ráð at nýta hana. Men: heldur ikki um, at spekulatióni i menniskjans fávitsku harvið fær eina nýggja stóra arbeiðsmark, sum hon i øllum forum ikki eigur at verða einsamøll um.

Tað má nógv meir til enn so. Tann royndarskúlaáskapur, sum fer fram i øllum grannalondum okkara, og sum vit tíværri ikki sjálvir hava ráð at fara undir, eiga vit sjálvsagt at njóta gott av. Vit hava samstundis skyldu til, at gera okkum okkara egnu tankar um skúlaíværskiftini her á landi.

FØROYA

BANKI

banki FØROYA

Kjølestoffer
Polyester Jersey
100%, strygð
i sildite nye
mønstre og farver.
Direkte fra vev
i Dan fra 24 -
kr. pr. m-noms
og porto. Brede
140-150 cm.

Prøver og farvekatalog sendes ved
modt. af frankeret svarkuvert (90 øre)

Fabrikant J. Nørgaard
Bredgade 83 · 7441 Bording · Tlf. 06 861215

Tí eitt er vist, sum fróður danskur skúlamaður einaferð segði, teknisk vitan og framleiðsluhættir innan vinnuna kunnu flytast um landamørk uttan nakra serliga tillaging, sama kann avgjört ikki sigast um ein skúlaform, hann kunnu vit ikki innflyta ella xavskriva uttan víðari, men hann eigur sjálvsagt, at hava sín uppruna dæmi i landsins egna menningar lívi; um ein vil verða ein spegilsmynd av okkara samfelagi i ein vissan mun.

Tað eigur at gerast lættari at savna vitan hjá teimum vaksnu

I einum samfelagi hvar útviklingurin gongur so skjótt sum i løtuni, og hvar færri og færri av okkum kunnu rokna við at hava sama arbeiði lívið igjøgnum, má tað, um ikki dýrabar evnir skulu fara til spillis, og nógv fola seg koyrd út á eitt síðuspor, setast inn av allari makt fyrri at økja um møguleikarnar innan fyrri vaksna-mannaundirvísing.

- * Økja talið av útbýgving-
* um, sum tey vaksnu hava
- * møguleika at taka, økja
- * rationalisera mátarnar at
- * útbýgva seg uppá, við t.
- * d. stutlum skeiðum, kvøld
- * skúlum, -brævskúlum, skúla
- * útvarpi o. s. fr. Og økja
- * peningaliga stuðulin til
- * teirra sum hava hug at
- * fara undir eina útbýgving
- * aftaná ungdomsárinu eru
- * farin — enn er tað alt ov
- * ringt at sinnheinta tað
- * forsomdað ella fara undir
- * nýggja útbýgving, um ein
- * er komin eitt sindur upp i
- * árin.

Skúla- og menturnarmálini eru ikki nakað svið síðuna av øðrum politiskum spurningum, ikki nakað sum kann skjlast frá, so hesir spurningar kunnu sigast at vera av serligum slag, sum ikki eru smíttaðir av politiskum spurningum annars. Teir eru ein natúrligur partur av samfelagsheildini, og soleiðis eigur tað eisini at vera.

Johan Samuelson.